

Լ Ո Յ Ս

ՀԱՆԴԵՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Կը հրատարակուի Չորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը : Տարեկան գինն է մէկ յիսու Օսմանեան : Մէկ քերքը 40 փարա արծաթ : Նամակ կամ
ն եւէ գրութիւն պէտք է ուղղել Ա. Մ. Գալիամանեան Կ. պոլիս , Չագմագըլար , Սիւմպիլիի խան քիւ 47 , Տնտեսան սպարանը :

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 182

1881

ՇԱԲԱԹ 22 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ազգ. Ժողովն այս շաբաթու ալ նիստ
չունեցաւ եւ տակաւին յայտնի չէ թէ
երբ հրաւեր պիտի քլայ :

Վերջին դէպքէն ի վեր՝ որ տակաւին
մոռցուած չէ , չգիտցուիր ճշգիւ թէ
Ժողովոյ ապահովութեան համար ինչ
միջոցներ ձեռք առնուած են եւ թէ նոյն
դատապարտելի դէպքին հեղինակին
նկատմամբ ինչ տնօրէնութիւն եղած է :
Եթէ , կըսեն երեսփոխաններէ շատեր ,
Ժողովոյ ապահովութեան համար ազգու
միջոցներ ի դուրս չգրուին եւ ծանուցեալ
դէպքին հեղինակին նկատմամբ տնօրէ-
նութիւն չ'ըլլայ , ճշման ներքեւ չենք
կրնար պաշտօն վարել :

Երեսփոխանաց շատին այս դիտողու-
թիւնը չկրնար ըսուիլ թէ արդար չէ , շատ
իրաւունք ունին այնպէս խորհելու ,
որովհետեւ ճշման ներքեւ երեսփոխա-
նութիւն չ'ըլլար եւ որովհետեւ ամեն ե-
րեսփոխան ազատ պէտք է ըլլայ իւր
պաշտօնը խղճի մասք վարելու եւ մի-
այն իւր խղճի ձայնին անսայու :

Ասկէ զատ՝ երեսփոխանութիւնը պէտք
է մնայ եւ շարունակէ իւր բնութեան ,
որովհետեւ երբ դադարի , թէ մեր ազգա-
յին բոլոր գործերն անկերպարան վիճակ
մը կ'ստանան , թէ Ամեն . Ս . Պատրիար-
քը ճշգիւ չկրնար հասկնալ Ազգին բուն
իղձերն եւ տրամադրութիւններն եւ թէ
այնպիսի անկերպարան վիճակի մը մէջ
ազգին ամենախելի Պատրիարքն՝ բոտ
ամենայն հաւանականութեամբ՝ հանդիստ
չձգուիր իր պաշտօնին գլուխը :

Այս պարագայները պէտք է որ լաւ
ուշադրութեան աւելուն այն ամեն ան-
ձինք , որ Պատրիարքը կ'ուզենք կ'աղա-
ղակեն :

Արդ . եթէ ստուգիւ կ'ուզեն Ս . Պատ-
րիարքը , ոչ թէ Ազգ . Ժողովոյ դէմ ել-
լալու , այլ նորա արժանապատուութեան
ու գոյութեանը դէմ մեղանշելէ բոլոր-
ովին զգուշանալու են , որովհետեւ Ազգ .
Ժողովը թէ օրէնսդիր եւ համարառու
մարմին մ'է թէ ազգային ընդհանուր
բաղձանաց միակ օրինաւոր ներկայացու-
ցիւն է :

Սոյն անվերջ տեղի բնաւ
տարակոյս չկայ թէ ինչպիսի ար-
ժանապատուութեան մեղանշել
յանդգնող եւ նորա օրոյումները չյար-
գող անձն ըմբոստ եւ ազգային շահուց
եւ իրաւանց թշնամի է , եւ ահա այնպիսի
մէկը բնաւ պէտք չէ որ ազգային իրա-
ւունքներ վայելէ եւ ազգայնոց առջեւ
յարգ եւ համարում գտնէ :

Եթէ չուզուի , ինչ ինչ տեսութեամբ ,
քաղաքական օրինաց խտուրտեան են-
թարկել զայն , պէտք է որ գտնէ վե-
րոյիշեալ բարոյական պատիժներն ի դուրս
գրուին , որպէս զի այլոց ալ զգաստու-
թեան եւ զգուշութեան օրինակ ըլլայ եւ
հասկնան թէ ազգին մէջ յուզում եւ
չիտութիւն յարուցանելը Ս . Պատ-
րիարքն ուզել չնշանակէր , թէ Ն . Բարձր
Սրբազնութիւնն այնպիսի անձանց պաշտ-
պանութեանը չկարօտիր երբեք , եւ թէ
ինչպէս որ Պատրիարքը չենք ուզեր ի
խնդիր յարուցանելն ազգային շահուց
հակառակ է , նոյնպէս եւ Ս . Պատրիարքն
ուզելու համար ծայրայեղ միջոցներու
գիմքն ալ ազգային պատուոյ եւ շահուց
հակառակ է :

Մենք բնաւ չենք կրնար համոզուիլ
թէ նոյն ծանուցեալ դէպքին հեղինակը
Ս . Պատրիարքը պաշտպանելու նպատա-
կաւ ճանաչայ ելած ըլլայ :

Մենք այդ նախապաշարուած ոչ ու-
նինք եւ ոչ կրնանք ունենալ :

Խնդիրը պարզապէս Ղալաթիոյ խնդիր
է , որ իր գոյնն արդէն դուրս տուած է :

Սակայն միթէ պէտք է որ ազգային
կենսական խնդիրներ Ղալաթիոյ խնդրոյ
մը զահ տրուին եւ հետեւաբար Ազգ . Ժո-
ղովոյ նիստերը տարապայման կերպիւ
յետաձգին :

Ոչ մի Հայ ատուր կը փափաքի :

Ազգ . Ժողովոյ անմիջական լուծմանը
կը կարօտին հետեւեալ կենսական խնդիր-
ներն , որ են ,

Ա . Երազիր ազգ . պատրիարակութեան
Բ . թաղ . մատակարարութեան ,
Գ . Պիւտճէ կեդր . Ստատիկի , եւ
Դ . Ս . Երուսաղէմոյ :

Ասոնք արդէն խնդրոյ կարգին մէջ
կը գտնուին :

Ասոնցմէ զատ՝ նաեւ այնպիսի կենսա-
կան խնդիրներ ալ կան , որ նոյնպէս Ազգ .
Ժողովոյ լուծմանը կը կարօտին :

Ուստի , ազգային շահուց տեսակէտով
մենք եւ մեզի հետ անշուշտ շատեր ալ
չեն կրնար հաւանիլ որ Ազգ . Ժողովը
չկրնայ կանոնաւոր կերպիւ իւր պաշտօնը
վարել :

Հետեւաբար կ'առաջարկենք որ Ազգ
Ժողովոյ գոյութեանն եւ նորա արժանա-
պատուութեանը մեծ հոգ տարուի եւ
ատուր համար բնաւ աշտուրթիւն չ'ըլլայ :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Միացեալ ընկերութեան Տնօրէն խոր-
հուրդը պատշաճ դատած է վաղն Երես-
փոխանական Ժողովին առաջարկել , որ
հաւանութիւն տայ վանայ վարժապե-
տանոցը փակելու եւ անոր ծախուց կէս
մասով մի քանի տեղեր նախադրեալ
գործոցներ բանալու եւ միւս կէտն ալ
խնայողութեան պատճառաւ պիւտճէն
զեղչելու :

Պատ . Տնօրէն խորհրդոյ այս առա-
ջարկն յոյժ բանաւոր կը գտնենք , որ
խիստ համաձայն է մեր քարոզած ուղ-
ղութեան :

— Բաղէշէն դառն գանգատներ հա-
սած են Խաչմանուկեան Աւետիս Էֆէն-
տիի նկատմամբ , որ անձանօթ անձ մը
չէ , եւ որոյ արարքները խորին ցաւ կը
պատճառեն համայն ազգասիրաց եւ իր
վրայ ծանր պատասխանատուութիւններ
կը հրաւիրեն :

Յաւուրի է որ երբեմն Հայ անհատներու
դէմ ալ բողոքոյ ձայն բարձրացնելու
կը հարկադրուինք :

Այնպիսեաց համար դարձ կամ բարձ
կը մաղթենք :

— Հայ դերասանական խմբին գլխա-
ւոր անդամներէն ոմանք , յորս կը գըտ-
նուին Տիկին Հրաչեայ Գարայ եւ Տ . Ս .
Միսակեան , երէկ մեկնեցան մայրաքաղա-
քէս ի Տիֆլիս , ուր կ'երթան իրենց ար-
ուեստն ի դուրս դնելու :

ՄԱՌՈՂԱՍԿԱԿԱՆ ԿԱՌԱՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

ԽՆԳՐՈՅՆ ԾԱԳՈՒՄԸ

(Դար. և Գրք. Գրք. 190)

Թրքահայոց Ազգ. Ժողովը գուցէ մոռնալով զայն մի բարձր հեղինակութիւնն և Էջմիածնայ Ս. Կաթողիկոսին իբրեւ «ստորագրած» մէկ մարմինն ենթադրելով ինքզինք՝ խնդիրն առանց հիմէն բռնելու՝ կաթողիկոսական կոնդակին առջև գինքն արդարացնելու ընթացք մը կը բռնէ և ասով իր պարտականութիւնը կատարած կը համարի և այսպէս թուղթ թուղթի վրայ կը գրէ առ Ս. Կաթողիկոսն, որ աւելի իր արարքն արդարացնելու բնութիւն ունին, մինչդեռ իւր պարտքն էր Կաթողիկոսական և Պատրիարքական Սթոպոսի իրաւասութեան և յարաբերութեան սահմանը ճշգրտել:

Հոս կը թողունք խրիմեան Սրբազանիքի պատրիարքութեանը դէմ այս առթիւ բարձրէն յարուցուած «ենեկնայութիւններն յիշել, որոյ պարագայներն անձանց չեն և դեռ ամիս մը չկայ որ հրատարակեցինք թէ խրիմեանի անկաման համար Ս. Էջմիածին 22 000 մանէթ ծախք ըրած է:

Այս մասին Մեզու—Հայաստանի լրագիրն 1874ին շատ բան գրած է, և մենք վստահութեան արժանի աղբիւրէ ստուգած ենք թէ Էջմիածնայ Սինոդին տուեալը չէ՛ր ալ արձանագրութիւն մը կայ այսպէս՝ «22,000 մանէթ ծախք վստահաբար հրատարակեալ Պետրոս Ե. Կաթողիկոսի կողմէն»:

Պետրոս Կաթողիկոսը Պոլիս եկաւ խրիմեանի անկումէն քանի մ'ամիս առաջ և Պէշիկ-թաշի եկեղեցւոյն մէջ «չոյն» աղաղակաբար խորհրդ. օրը ճամբայ ելաւ, մինչդեռ Ս. խրիմեան Սրբազան մէկ օր առաջ Բ. Գուռն հրաժարական զրկած էր:

Այս պարագայներն յիշեցինք անոր համար որչա՛ն զի բացորոշ տեսնուի թէ Ազգին Ընդհանրական Կաթողիկոսն որպիսի ընթացից մէջ կը գտնուէր և թէ ասկէ 6-7 տարի առաջ Ազգ. Երեսփ. Ժողովը իր պաշտօնին պարտականութիւններն և իր բարձր հեղինակութիւնն ինչպէս կը բռնէր:

Ազգ. Ժողովը իր վերջին գործն մէջ (նոյն ատեն մենք զեռ երեսփոխան չէինք) 1873 մարտ 1, կարգ մը խոնարհ հպատակութիւն յայտնող խօսքերէ ետեւ՝ կեդրացնէ «Առաքելաշնորհ Տէ՛ր, զայն զայս յայտարարութիւն Ազգային Ժողովոյն միութեամբ անկեղծօրէն ծանուցանել վեհափառութեան Զերում, պարտ համարիմք յայտ առնել միանգամայն, զի ժողովուրդ Հայոց որ ի սփիւռս Տաճկաստանի կեայ, և համախառն պատգամաւորութիւն նորա Ազգ. Ժողովն Կոստանդնուպոլսոյ անձնակազմ հանապազ ծնելաւոր գործով Սըրբոյ Աթոռոյն Էջմիածնի և Վէհի Աթոռակալիդ, և որպէս երկի և այսօր՝ նոյն և յաւիտեան կացցէ և մնացցէ ժողովուրդս այս մեծ ընդ հովանեաւ իւրոյ առաքելական Աթոռոյն, անվթար պահելով զփառս և զիրաւունս նորա, հաւատացեալ հաստատութեամբ թէ ի միութեան անդ իւրում գտանիցէ միշտ կեանս և փոփոխս, և»:

Միութեան ժամին յայտնած ըզճիցը բնաւ ըսելիք չունինք, զի մեր ամենուս ալ փափաքն է, և ճամարիտ Հայ չէ այն՝ որ միութեան կապը խզելու փորձ կը փորձէ և կամ կը բաժնուի. սակայն միութիւնը կատարեալ ըլլալու համար պէտք էր որ Ազգ. Ժողովը ի նկատ առնուր միանգամայն Էջմիածնի Ս. Կաթողիկոսին այն չորս ծանր պահանջներն:

ընն (տես Լոյսի նախորդ յօդուածին մէջ) որ միութիւնը պառակտող միջոցներ են, և մենք բնաւ չենք կրնար համոզուիլ թէ Ն. Ս. Օծութիւնն ինչպէս կը բաժնէ զՍիւս, այսինքն, նորա համայն ժողովուրդն ազգային միութենէ՝ զայն մեռեալ կոչելով, որ իր (Ս. Կաթողիկոսին) ընտրութեանը մասնակցած և ասով հաստատած է թէ ինք ազգային միութեան շրջանակին մէջ կը գտնուի:

Ազգ. Ժողովը իբրեւ թէ ամբաստանեալ համարելով և միայն ինքզինք արդարացնել ջանալով թէ իր արժանապատուութեանը դէմ գործած է, միանգամայն չկրնալով ամրապնդել թէ ազգային միութեան կապն, որ իր գլխաւոր գործը պէտք էր ըլլար, և թէ այսպէս աւելի Գէորգ Գ. ի փառափառական դիտումները շոյած և փայփայած է, քան թէ նորա ընթացքն ուղղելու ջանացած:

Ն. Բարձր Սրբազնութիւնն անշուշտ Ազգ. Ժողովոյ այս կերպ վարմունքէն քաջալերեալ՝ համարձակութիւն առած է եպիսկոպոսական ուխտի բանաձեւին մէջ Սոյ կաթողիկոսութիւնն հեռու և ուշաւեց ճանաչելու պայմանը զինք և Էջր Գեորգ Գ. ի մաշտոցին մէջ ալ անցնել:

Արդ, Ազգ. Ժողովը այն ատենի իւր անմեկնելի ընթացքով ազգային միութեան կապը ամրապնդած թէ Գէորգ Գ. ի հաւանք և նորա փառափառական դիտման ծառայած է:

Ուշիմ ընթերցողը կրնայ դատել:

Անցնինք Սոյ Կաթողիկոսին:

Թողունք հոս ի նկատ առնուլ թէ Տ. Մը-

կերտիչ Ս. Կաթողիկոսն իր ընտրութենէն ի վեր յօգուտ Արիւնիոյ ընդարձակ վիճակացն ինչ ըրած և այսքան երկար տարիներն ինչպէս անցուցած: որպիսի նշանաւոր գործեր ունեցած և Արիւնիոյ ժողովուրդին կրօնական, բարոյական և կրթական զարգացման համար ինչէ՛ր ըրած է (այս մասին օր մը կը տեսնենք հարկաւ Ազգ. Վարչութեան և Ն. Սրբազնութեան միջև փոխանակուած թղթակցութիւնները) ձեռք կ'առնուէր միայն վերջին դէպքն, որ ազգային միութենէ բաժնուելու բնութիւնն ունի:

Գուցէ առարկուի թէ Էջմիածնայ Ս. Կաթողիկոսին ընթացից հետեանքն է:

Տ. Գէորգ Գ. ի ընթացքն եթէ ազգային շահուց և ազգային միութեան նպաստաւոր լինէր, դիտողութիւն անգամ ընելու իրաւունք չպիտի ունենայինք. բայց քանի որ ազգային շահուց տեսակէտով դատաւարտելի կը գտնենք Էջմիածնայ Ս. Կաթողիկոսին արարքը, միևնոյն տեսութեամբ չկրնար արդարաւս Նոյ Տ. Մկրտիչ Ս. Կաթողիկոսին արարքն, որ նոյնպէս համաձայն չէ ազգային շահուց, և միայն զեղծման դէմ զեղծում է:

Գէորգ Գ. զեղծում կը գործէ եղբ, միթէ պէ՛տք է որ Մկրտիչ Ա. ալ զեղծում գործէ: Զեղծումը զեղծմամբ չարդարանար և ոչ ալ զեղծմամբ կը ջնջուի: Զեղծումը միշտ զեղծում է, և միշտ դատաւարտելի:

Ուստի սոյն զեղծմանց առաջին առնելու համար ինչ պէտք է ընել. —

— Այս մասին մեր համոզումն այն է որ Ազգ. Ժողովը գործնական ընթացք մը բռնելու և վճռաբար որոշելու է թէ Էջմիածնայ Ս. Կաթողիկոսը պարտի Ազգային շահուց համաձայն վարուիլ և Սոյ Կաթողիկոսութիւնը ճանաչել իբրեւ իւր մասնաւոր թեմին Կաթողիկոսութիւն և հետեալոր Սոյ Կաթողիկոսն ալ նոյնպէս Ազգ. շահուց համաձայն գործելով ճանչնալ Ս. Էջմիածնայ Աթոռոյն Գերագահութիւնն, որ Ազգ. միութեան կապն է, և յա-

րելու է թէ սոյն որոշման հակառակ վարուող Ազգին առջև պատասխանատու է:

Ասկէ զատ՝ Կաթողիկոսական և պատրիարքական Աթոռոյ իրաւասութեան, բարեկարգութեան և յարաբերութեան սահմանը ճշգրտող կանոնադրութիւն մ'ալ պէտք է որ պատրաստէ «նշման», որպէս զի զեղծմանց, անկարգութեան և անբարեկարգութեան առաջին առնուի և ազգային միութեան կապը գործնականապէս ամրապնդուի:

Ասով գործն հիմէն և ոչ թէ պոչէն բռնուած կըլլայ, և ոչ որ իրաւունք կունենայ օրինաւորութեան առջև ձայն բարձրացնելու, վասն զի Ազգին ընդհանուր կամքը կը գործէ:

Կաթողիկոսական խնդրոյ մասին ահա այս է մեր կարծիքն, որ թէ օրինաւոր է և թէ գործնական:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ԱՌՈՂԱՍԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Հանապազօրեայ փորձառութիւնը արդէն կապացուցանէ թէ՛ մարդս դիւրաւ կրնայ կրել թշուառութիւնը, բարոյական ցաւերը և մարդկային կենաց շրջանին մէջ պատահած բոլոր աղետներն ու վիշտերը երբ կատարեալ առողջութիւն վայելէ. իսկ՝ ընդհանրական, եթէ իւր մարմնոյն կազմուածքը մարդկային սեռին դժբաղդ բաժինը եղած անհամար հիւանդութիւններէն մէկուն ախտացեալ ըլլայ, ամեն բան կորուսեալ է իրեն համար, մինչև անգամ եթէ աշխարհային ամեն բարեաց տէրն ալ եղած ըլլայ:

Այս յիշած ճամարտութիւնն իրենց գոյութեան զգացումն ունեցող և քաջառողջութիւն վայելելու ցանկացող ամեն անձանց գլխաւոր մտածութիւնը պէտք է ըլլայ, ուստի՝ քաջառողջ ըլլալու համար առողջաբանական գիտութեան ուսուցած կանոններուն հետեւիլ հարկ է:

Ահա համառօտիւ մը մեր ընթերցողաց կը ներկայացնենք առողջապահական սա հետեւեալ կանոնները, զորս ամեն մարդ պէտք է որ միշտ յիշողութեան մէջ պահէ և ըստ այնմ վարուի:

Առաջապահական ընդհանուր կանոն

1. Քանի որ իրօք հիւանդութեան նշան մի չկայ վրաւ, երբեք դեղ մ'առնիր. միտքդ բեր այն բարեկամական ազդարարութիւնը, որ հին տապանաբարի մի վերայ տեսնուած է. «աղկ էի, բայց աւելի աղէկ ըլլալու համար բժիշկէ դեղ առի և հոս եմ հիմա»:

2. Իսկ եթէ հիւանդութեան իրօք նշան մի տեսնես վրաւ, ահապարէ բժիշկի դիմելու, որովհետեւ՝ ինչպէս ըսած է իմաստունին մէջ կը՝ «ունկի մի կանխումը լիտր մի դարման կարծէ»:

3. Անձիդ վերայ տեղի ունեցած ամեն մասնաւոր բաներուն ազդեցութիւնները լաւ դիտէ և ըստ այնմ անոնց ջրին գնա՝ կամ առնոցմէ գոլուշացիր:

4. Աշխատութենէ մի վախնար, վասն զի աշխատութիւնը ամեն տեսակ վարժութեանց աղբիւրն է. աշխատութեան մէջ մարմինն ալ միտքն ալ մէկտեղ գրադելով՝ երկուքը մէկտեղ կը կրթուին, կը վարժուին. գիտնալու է թէ՛ քայլ մի աշխատութիւնը տասն քայլ վարժութիւն կարծէ:

5. Կարեւոր գործի մի համար շրջագայիլ տասն աւելի կարծէ միայն զբօսանքի համար շրջագայելէն:

6. Միշտ նստողական կեանք մ'անցնել, որ

Հաւանքի, և իրեն վերագրուած ընթացքն ալ
թաղին օրըստ օրէ վատթարանալուն կը ծա-
ռայէ, որ ընդհանուր Ազգին ըսել է:

Հետեւաբար Առեանս յանցաւոր կը վճռէ
գլխաւորական խորհուրդն Ղալաթիոյ և զանի
պաշտօնականութեան կը ԴԱՏԱՊԱՐՏէ:

(Շարունակելէ)

Կ Ա Ր Կ Ո Ւ Տ

Որ ունի մաս
Առնէ զիւր գաս,
Դմ նետ անմեղին
Նրբէք չեհաս:

Պատրարարարանի (պաշտօնէութեան) ուշա-
գիւրթեանը յանձնուած երեք հազար հարւս-
տահարական խնդիրներ...

Հազար հինգ հարիւր կրօնական խնդիրներ:
Տասնեւմեկ հազար թաղային խնդիրներ...

Որչափ Հայ կայ, այնչափ ամուսնական
խնդիրներ...

Որչափ առաջնորդ կայ, նոյնքան առաջնոր-
դական խնդիրներ...

Տասներկու հազար կոտորած թափած դպրոց-
ներ ունինք, տասնեք տասնապատկը դպրո-
ցական խնդիրներ...

Երեսուցական ժողովոյ մէջ յուզուած
երկու խնդրէն 57 ը անկողմ մնացած խնդիր-
ներ, չկրնանք քանի հազար կոտակի խնդիրներ,
վանական խնդիրներ, եկեղեցւոյ խնդիրներ,
անապատի խնդիրներ, ՀԱՎԱՅԻ խնդիրներ,
և խնդիրներ, և իբր թէ այս ամենը չէին
բաւեր, հաստ մ'ալ վաթսուցական խնդիր,
ազգաւորութեամբ, և աստուածաբանութեամբ
և ամենաբարոյական ի վաղուց փայլեալ և
ծանուցեալ շնորհիւ Տ. Մկրտիչ Առաքելա-
շնորհ կաթողիկոսի...

Ահա այս ամեն խնդիրները Պատրարարա-
րանի ուղարկութեանը յանձնուած են: Պատ-
րարարարանն ալ անկաճը խօսի, այս խնդիր-
ներէն մէկը ուղարկութեան առած է որ ցան-
կիս մէջ չկայ և միւսները ՄԻՆՏԵՐԻՆ ու-
ղարկութեանը յանձնած է կամ յանձնուած են:
Եւրոպայ հիշ մէկը մ'ընէր, ինչ հաստու-
թեամբ թէ մէկ դնես, նոյն համեմատութեամբ
չընես վրան առն բարձրացնել:

Պատիւ ունիմք խնդրել Մատիս պատուար-
ժան խմբագրութենէն որ բարեհաճի ազգ-
առնել իրեն ամենօրեայ, կիրառութեայ, պաշ-
տօրեայ, ուսումնական, մշտական, պատահա-
կան, աներեւոյթական, այցելու և յաւիտե-
ական, շաղկապատ և Պոլսեցի, Թիֆլիզցի,
կամ չկրնան որ տեղացի թղթակիցներուն,

Որ մեզ ապուշի տեղ դնելով սուտը իրա-
ւին, արդարեւ մեղաւորին, ճերմակը սևին և
իրենց կարծիքն իբր հասարակաց կարծիք ներ-
կայացնելով, հայ կանանց պատիւը... ի մը
պատուոյն հետ շնորհակալ, վասն զի այնքան ա-
ժան չէ...

Երկու սօմաւնի մեծութեամբ բամպակի կտոր-
ներ գտանք Պոնտոսիէի դրան առջին որ օ-
րիորդի մը ծոցէն ինկաւ: Կը խնդրենք որ
զայ տունէ և բացատրէ մեզ թէ ինչի՞ կը ծա-
ռայեն այս բամպակները:

Կը խնդրենք Տիկին Լ... Էն որ հաճի մեզի
հատուցանել բուսրայի, բաթմալի, կարմիրի,
և քօրքմի համար փոխ առած միջոցներն և
քէնէն առած թէնէրէն ետ առնէ:

Ռեզադարութիւնը կը հրապարակէ 0... ա-

ղային իր արկնովը վրայ՝ որ հետամուտ ըլլայ
գլխաւոր թէ անցեալ օր ուստի պիտի երթամ
Ղալաթիա ըսաւ նէ Բերա ինչ բան ունէր...

Աղջիկս քեզի կ'ըսեմ որ այդքան պահան-
ջող չըլլաս, վասն զի արդէն պարտքը վիզս
հասած է և չեմ գիտեր թէ վերջը ո՞ւր պիտի
երթայ:

ՀԵՌԱՅԻՐԱՆՈՒՐԲ

Ա Ժ Ա Ն Ս Ա Ր Ք Ի Լ Ի Ք Ո Ս

Կ. Պոլիս 18 օգոստ.

Սոյ կաթողիկոսը եկեղեցիները քիչ մը իջե-
ցուց:

Կ. Պոլիս 18 օգոստ.

Լրագրաց ղրկած միայն, բրինձին, եղին,
և այլնին ծանուցութենէն, Հիւանդանոցի մա-
ռանը բլաւ:

Գում-գարու 17 օգոստ.

Պատրարարանի մէջ գործ կամ ըս-
տակ շինարարն համար պաշտօնեայները մէ-
կիկ մէկիկ բանկին քակեցին:

Կ. Պոլիս.

Հայկական խնդրոյն համար այս շաբթու...
չէ մեղայ սխալեցայ...

Եւրոպային 21 օգոստ.

Բարձրագոյն Կաթողիկոսն այս գիշեր խար-
մախարը երազ մը տեսաւ:

Հ Ա Ր Յ Ա Պ Ե Ղ Ո Ւ Մ

1. Հիւանդանոցէն առեւանգուած աղջկան
խնդրոյն ֆէյզլէն լնացաւ թէ ոչ:

2. Թէրճէմանի Պօլսեցին գետինն անցաւ,
ո՞ւր է:

3. Ղալաթիոյ խնդիրը ինչ վիճակի մէջ է:

4. Ներքին բարեկարգութեան համար ինչ
միջոցներ մտածուեցան:

5. Աղթամարայ ծախսուած վանքը ետ դար-
ձաւ թէ ոչ:

Մինչեւ երկու շաբթ ի վեր մեր հարցու-
ցածներուն պատասխանը չտանա՞մք պիտի
պարտաւորեմք մեր հարցապնդումը փորա-
պնդումի փոխելով լուծողական դեղ մը պատ-
րաստել:

ԱՐՔԻԼՕՔՈՍ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ

Պօլսոյ օղը Պ. Կարֆէլտի առողջական վի-
ճակն ունեցաւ բանի օրէ ի վեր: Պ. Պօլսը և
Պ. Վալֆրէ հոս հոս հասնելէն ի վեր քօն-
սօլտի բիացան 40 փարս կտորեցաւ, (չինի
չըլլալուն բոլորովին չկորուցաւ): Այս տա-
րի հունձըն առատ է (հոցին գինը 70 փա-
րայէն 2 ղրչի ինչաւ): Եւրոպայի խաղաղու-
թիւնը վրդովող պատճառ մը չկայ (Փարիզի,
Լոնտրայի և Սպանիայի պանդաններն իրենց
դրամապնդը բարձրացուցին: Լոյսն անսնցմէ
առաջ այդ բանն ըրաւ):

Պօլսոյ հրապարակը թոյլ է (պատճառը օ-
ղին յանկարծ տաքնալն է):

Փարիզի կերպանեղնաց գործարանները
մեծ շարժման մէջ են (հարաւ, որովհետեւ
աշուրը եկաւ, ձմեռը մօտեցաւ և նոր մօ-
տայի ժամանակը հեռու չէ: Ասկէ զատ

գանձային վիճակի բարեւոքման յոյսերն ալ
հոս հարիւրին իննսուներ ինը վրայ դրած ըլ-
լալուն՝ Փարիզի գործարանապետները իրար
անցեր են): Պ. Կարֆէլտի վիճակը բարեւո-
քիլ սկսաւ (տառօնը մեր մեծ ապաւիտ քը-
սակներուն): Ազգային տրոց հրահանգները
ցրուեցան (Պատրարարանի պաշտօնէից աչ-
քը Լոյս):

ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ԼԵՈՒՆՅԻՆ

Շատեր կը տեսնեմ որ կը գտնուան թէ
Գրիգոր Նիկողոսեանը կըծու կը խօսի և եր-
բեմն շատեղէ կը հայհոյէ: Ես ալ այդ Պ. Նի-
կողոսեանի գրութիւններն կարգացած ժա-
մանակս կըծու և թըթու բառերը դուրս
առնելով՝ միւս բոլոր ըսածները ճշմարիտ կը
գտնեմ: Թէ ինչո՞ւ կը հայհոյէ, այդ ալ
հայհոյել սուղին հարցնելու է:

ԼԵՈՒՆՅԻ

Ա Զ Դ

Թ. Պարոնեան էֆէնտի Ազգային Զո-
ջեր անուն գործէն միայն 50 օրինակ
մնացած ըլլալով կը ծախուի ջրավաճառ
Պօղոս ազայի խանութը:
Երեք հատարին գինն է 10 ղուրուշ:

ՊԱՃՃԱՊԱՏ ՕՂՈՒՎ ԳՐԱՐ.
Մտանալ իրաւ փաշխան Ե: 3

ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՍԻԿԱՐԻ ԹՂԹԻ

Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Իլդ- Էր- Խան Էի- 3

Այս անունով նոր գործարան մը բացուած
է Րիզա փաշա խան թիւ 3 սենեակը, ուր կը
պատրաստուին խիստ մեծ խնամով և աժան
գնով ամեն տեսակ ապիւր թուղթ Մարսիլա-
յէն յատկապէս բերուած ընտիր տեսակաց վրայ
Գործարանի վարչութիւնը պատրաստ է
մայրաքաղաքս գտնուած գովախօնձիներու
հետ բանակցիլ և անոնց ուղած տեսակաւ
թուղթ պատրաստել: Նոյնպէս պատրաստ է
դաւառներէն այս մասին յանձնարարութիւն-
ներ ընդ ունիլ և որոշեալ ժամանակին յանձնել
ինչ քանակութեամբ որ ուզեն:

Վարչութիւնս սոյն ձեռնարկութեան հետ
բարեգործութիւնն ալ միացնել ուզելով, ու-
րոշած է վաճառման արդիւնքին 5 առ 0/0ը
Ազգ. Հիւանդանոցին և Միացեալ ընկե-
րութեան նուիրել կէս առ կէս:

Վարչութիւնս կը յուսայ որ ճաշակի տէր
և ազգային կարեւոր հաստատութեանց նը-
պատեղու փափաք ունեցող ազգայինք պիտի
փութան առեւտուրի փորձ մը ընել սոյն գոր-
ծարանին հետ, զորս ըստ ամենայնի գոհնե-
լու համար ջանք և աշխատութիւն չպիտի
պակսին:

Կը ծախուի ամէն ծխախոտաց քով և
կեղրոնատեղին է Րիզա փաշա խան թիւ 3
սենեակը Ս. Ղ. Պարտիչպանեան և Ընկ. Գոր-
ծարանը:

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ ԽՄԲԱԳԻՐ
Հ. Ե ԳԻՄԱՔՍԵԱՆ Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏՆՏԵՍԵԱՆ
Սիւմպլիլի Խան Ե. 47